

Egy folyóirat évfordulói

Korinek László

az állam- és jogtudomány kandidátusa,
címzetes egyetemi docens,
a Belügyminisztérium Rendészeti Hivatal elnöke

Rendészeti Szemle, 31. évf. 1. szám, 5–8.

Másfél éves a *Rendészeti Szemle*. Ez ugyan nem kerek évforduló, no meg időnek is igen rövid, viszont gond nélkül meg lehet ünnepelni. Csak éppen nem érdemes!

Huszonkilenc évet élt elődje, a *Belügyi Szemle*, minthogy 1964 óta jegyezték ezzel a címmel a Belügyminisztérium akkori központi folyóiratát. Nem akármilyen huszonkilenc esztendő volt ez, de évfordulót ülni ezért sem kell.

Negyven évvel ezelőtt, 1953-ban alapították ezt a lapot, amit akkor még Rendőrségi Szemlének hívták. Voltak tehát keresztelők, de a cím második tagja, a *Szemle*, máig tartja magát, jelezve, hogy egyetlen orgánumról van szó, amely eddig három néven élt. (Most keressük a negyediket, mert a public relation szakértői szerint ez nem jó elnevezés – talán ezért is csökkent a példányszám?).

A negyven évről azért már kellene valamit mondani. Lehet-e, szabad-e, érdemes-e ünnepelni, emlékezni, vagy csak gondolkodni ezen a négy évtizeden, és benne egy kiadvány jó és rossz sorsán?

Emlékezni és gondolkodni mindenképpen hasznos dolog. De ehhez higgadt-ságra, türelemre, toleranciára és némi emelkedettségre van szükség. Mindezek hiányát szenvedjük, ezért ami a lehetőséget illeti, nem vagyok meggyőződve arról, hogy ez a legalkalmasabb pillanat. Talán majd az ötvenéves számvetést már nem fogja zavarni semmiféle indulat, amely most még – sokszor érthető okokból – jelen van.

Szabad-e emlékezni? Merem hinni, hogy ez nem jó kérdés, demokráciában semmiképpen sem az. A történelmet tudniillik a diktatúrák szokták betiltani.

Ami viszont mindenképpen megválaszolandó: vajon tényleg érdemes-e 1953-ig visszatekinteni? Lehet, hogy hasznosabb éles határvonalat húzni 1990-nél, a múltat pedig takarja el a jótékony feledés?

Nos, meggyőződésem, hogy egy ilyen eljárás hibának számítana. Kárát látná a rendvédelem szakmai kultúrája, és méltatlan lenne azokkal szemben, akik a fizikai és a szellemi megszállás viszonyai között is képesek voltak a rendészet

legjobb magyar hagyományainak megőrzésére. Ez a folyóirat helyet adott a párt-ideológiát levető tudományos teljesítményeknek, e lap hasábjaira a szakmai tisztesség visszacsempészte a humanista büntetőjog hazai és nemzetközi értékeit akkor is, amikor ezt a jogot egy kegyetlen diktatúra a végletekig lejárat-ta. Mindemellett pedig a folyóirat szerkesztői a legnehezebb utat választották, amikor tudatosan olyan lapstruktúrát alakítottak ki, amelyben az állami díjas tudós csakúgy helyet kaphatott, mint a bűnügyi nyomozó, a kriminalisztikai szakértő vagy a közlekedési járőr. Megszámlálhatatlanul sok értékes tapasztalat halmozódott fel ezeken a hasábozon. Ha másért nem, hát ezért érdemes ott tartani a bekötött példányokat a könyvespolcokon, könnyen hozzáférhető helyen.

Nyomozzon-e a körzeti megbízott? – ez volt a kérdés 1986-ban. Miként alakult a városi kapitányságokhoz beérkezett feljelentések sorsa 1974-ben? Mit írt a belügyi tájékoztatásról az alapító főszerkesztő, Déri Pál 1965-ben? (Azt írta, hogy a tájékoztatás a rendőrségnek nemcsak joga, de kötelessége is. Ez a ma már ártatlannak tűnő kijelentés akkor Dérinek csaknem az állásába került.)

Szakmai kérdések, amelyek ma is alapos elemzést igényelnek, és mostanság ez már kockázat nélkül megtehető –, ezeknek is tárháza a Szemle. Lehetne névsort összeállítani a fiatal, pályakezdő rendőrökről és határőrökről, akik egykoron írt cikkeikkel bizonyították tehetségüket, írásaik révén váltak elismert belügyi szakemberekké, ma pedig a rendőri vagy a határőrségi vezetés fontos posztjain szolgálnak.

Egy másik, nem kevésbé tanulságos katalógus arról győzhetné meg a folyóirat munkájával ismerkedőket, hogy ez a lap hosszú évek óta a büntető tudományoknak az egyik legfontosabb orgánuma.

Gödöny József, Gönczöl Katalin, Irk Ferenc, Katona Géza, Kertész Imre, Kilenyi Géza, Király Tibor, Pusztai László, Schmidt Péter, Szabó András, Szamel Lajos cikkei az elmúlt évtizedben egy idegen eszmeiséget levetni kész, az európai jogi kultúra legjobb hagyományait őrző tudományos közélet becses darabjai –, kár lenne elfeledkezni róluk. Annál is inkább, mert nekik és kutatótársaiknak (akiknek a nevét most szintén illene megemlítenem) köszönhető, hogy a párt-állam büntető-jogalkalmazása nem vált az önkény martalékává. A rendőrségi szakembereknek és a büntetőjogászoknak egy egész nemzedéke nőtt fel ezeken az emberség diktálta tanításokon, amelyekből erőt meríthettek becsületük megőrzéséhez, és ahhoz is, hogy most megállják a helyüket a jogállami Magyarországon bűnüldözői és igazságszolgáltatási kötelezettségeinek a teljesítésében.

Szólhatnék saját tudományterületemről, a kriminológiáról, amelyet e folyóirat szacikkeinek a forgatása nélkül ma sem művelhet senki eredményesen Magyarországon. Talán megengedhető számomra, hogy utaljak arra, magam is itt publikáltam először kutatási eredményeim egy részét.

Volt idő, amikor a nagy tudományos problémák mellett, szinte egyedül ez a folyóirat vállalta fel a rendőrök érdekvédelmét. Először a Belügyi Szemlében lehetett olvasni a gyenge felszerelésről, a rossz kiképzésről, a túrhetetlenül alacsony fizetésekről, és mindezt a nyolcvanas évek közepén írták, amikor a minisztérium szakmai vezetése a nyilvánosság előtt még hallani sem akart a gondokról.

Törvényesség (akkor is, ha ehhez mindig hozzá kellett illeszteni a „szocialista” jelzőt), emberi jogok, Nyugat-Európa büntetőjogi integrációja: mindezekről csaknem húsz év óta rendszeresen publikáltak a belügyi folyóiratban. Nem csoda tehát, hogy a rendőrtudományok nyugati szakemberei ismerték, becsülték a Szemlét, és szívesen hivatkoztak a megjelent írásokra.

Kár lenne tagadni, ez a lap is visszatükrözte a függetlenségét elvesztett ország minden terhét, magán hordozta a pártiktatúra korlátoltságát: Évtizedekig jelen volt ezeken a hasábocon a magát egyedül igaznak hirdető és ellenvéleményt nem tűrő ideológia, a bókolás a megszállóknak, és minden totalitarizmus velejárója: a szürkeség, az unalmas semmitmondás.

A negyven év értékei csak akkor őrizhetők meg, ha mindenkinek, akinek van tisztessége, szembenéz azzal, amit nem lehet és nem szabad vállalni. Amiről ki kell tudni mondani azoknak, akik ezt még máig is elmulasztották, és akiket ez illet, hogy „nem volt igazunk”.

Azért is meg kell ezt tenni, mert a lapszerkesztők, az újságírók viselik az írástudók felelősségét, aki pedig ilyen hivatást vállal, arra időnként – világnézetétől függetlenül – ráfér az erkölcsi önvizsgálat.

Szabad országban élünk, ahol a szolgaság sem szóban, sem írásban nem kötelező, de van még veszély jócskán. A semmitmondás, a szellemi igénytelenség sokat rombolhat ma is. Ezért fontos, hogy ez a lap megőrizze a rendészet minden általa művelt ágában az egyszer már kivívott professzionalizmusát. Ha tanácsolhatok még valamit, azt kérem a folyóirat mai gondozóitól, hogy ne adjanak le egy jottányit sem abból a rangjukból, amit a bűnügyi tudományok művelésében elértek azzal, hogy fórumot teremtettek igényes, új, előreleadító gondolatoknak. De kérem a kutatókat is, éljenek a belügyi folyóirat nyújtotta lehetőségekkel.

Tudom, hogy csökken a példányszám, sajnos nem pusztán azért, mert nem eléggé vonzó a lap elnevezése. Általában is csökkent az olvasási kedv. Hol vannak már azok az idők, amikor igényes, elméleti lapokat ritka csemegeként kapkodtak szét az újságáros bódék előtt sorban állók. Volt persze ebben olyan romantika is, amelyet a diktatúrával szemben a szuverenitásra törő író és a gondolatainak üzenetét mindig megfejtteni kész olvasó közös munkával teremtett meg. Ez a fajta betűéhség már a múltté, és ne is jöjjön vissza többet, mert ennek az önkény volt a táplálója. De nagyon kívánjuk, hogy táruljanak fel az írás és

az olvasás új forrásai, a közösség ügyei felé forduló érdeklődés, a szakmai igényesség, a több tudás megszerzésének szükséglete. A szerkesztőség akkor jár el helyesen, ha ezeken az utakon akar közelebb jutni az olvasóhoz. A Rendészeti Szemle ne legyen az élettől idegen teóriák gyűjteménye, kerülje a tudálékos locsogást és ne mondjon le az igényességről, ne engedjen tisztavirágéletű divatoknak, ne tegyen engedményeket a felületes, a közhelyeket szajkózó szellemi restségnek. Viszont legyen továbbra is nyitott minden értékes gondolat, a rendészeti szolgálat területeinek jövőjét építő valamennyi tudományos felismerés számára, és őrizze meg azt a belső szerkezetét, amellyel egyszerre képes szólni a kutatóhoz és a közrendvédelmi járőröz. Őrizze meg négy évtized eredményeit, és az ideológia békjőit levetve legyen jobban, mint eddig, egyszerre a rendészeti szakmák mással nem helyettesíthető fóruma és tudományos műhelye.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Korinek L. (1993). Egy folyóirat évfordulói. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 5–8. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.61>